

SB-1067-68-69-70-71-72-73-74

B. Ed. (Basic) Examination

March / April – 2011

Paper - 5

SB-1067 : Population Education (A)

SB-1068 : Environment Education (B)

SB-1069 : Educational Administration & Management (C)

SB-1070 : Education & Mental Measurement (D)

SB-1071 : Career Information in Career Guidance (E)

SB-1072 : Teaching of Values (Special) (F)

SB-1073 : Computer Education (Special) (G) (New)

SB-1074 : Post Basic Education (Special) (H)

Time : Hours]

[Total Marks :100

SB-1067

સૂચના :

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/>
<input type="text" value="B. Ed. (BASIC)"/>	<input type="text"/>
Name of the Subject :	<input type="text"/>
<input type="text" value="POPULATION EDUCATION (A)"/>	<input type="text"/>
Subject Code No. : <input type="text" value="1"/> <input type="text" value="0"/> <input type="text" value="6"/> <input type="text" value="7"/>	<input type="text"/>
Section No. (1, 2,.....) : <input type="text" value="Nil"/>	<input type="text"/>
	Student's Signature

- ૧ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. (દસમાંથી દસ) ૧૦
- (૧) ગરીબીરેખા એટલે શું ?
  - (૨) સ્થળાંતરના પ્રકારો જણાવો.
  - (૩) મૃત્યુદર શોધવાનું સૂત્ર જણાવો.
  - (૪) તંદુરસ્ત માણસને રોજ કેટલી કેલરી જરૂરી છે ?
  - (૫) ભારતમાં છેલ્લી વસ્તી ગણતરી કયા વર્ષમાં થયેલી હતી ?
  - (૬) ગુજરાતમાં કઈ યુનિવર્સિટીમાં વસતીશિક્ષણ કેન્દ્રની સ્થાપના થઈ છે ?
  - (૭) પર્યાવરણનો અર્થ આપો.
  - (૮) યુનોએ પ્રથમ વિશ્વવસ્તી પરિષદની ઉજવણી કયા વર્ષમાં કરી હતી ?
  - (૯) વસતીશિક્ષણની અસરકારકતા માટેની કોઈપણ એક પ્રયુક્તિ જણાવો.
  - (૧૦) સ્વાધ્યાય પદ્ધતિનો મુખ્ય હેતુ શો છે ?

- (બ) નીચેના પ્રશ્નોના 30 થી 40 શબ્દોમાં જવાબ આપો : (સાતમાંથી પાંચ) ૧૦
- (૧) સામાયિકો વસ્તીશિક્ષણમાં કઈ રીતે ઉપયોગી છે ?
  - (૨) શૂન્યવસતી વધારો કોને કહેવાય ?
  - (૩) વસતીશિક્ષણ આપવા માટે કઈ કઈ શિક્ષણ પદ્ધતિઓનો અમલ કરી શકાય ?
  - (૪) પર્યાવરણની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
  - (૫) વસ્તી વધારા માટે લોકોની પ્રચલિત માન્યતાઓ કઈ કઈ છે ?
  - (૬) “નાનું કુટુંબ સુખી કુટુંબ”નું વલણ વિદ્યાર્થીઓમાં કઈ રીતે વિકસાવી શકાય ?
  - (૭) સાક્ષરતા એટલે શું ?
- ૨ નીચેના પ્રશ્નોના 125 થી 150 શબ્દોમાં જવાબ આપો : (સાતમાંથી પાંચ) ૨૦
- (૧) વસતીશિક્ષણમાં રેડિયોની ઉપયોગિતા જણાવો.
  - (૨) વસતીશિક્ષણ અંગે જાગૃતિ લાવવા માટે શિક્ષકે સમાજ માટે કઈ પ્રવૃત્તિઓ કરવી જોઈએ ?
  - (૩) પર્યાવરણની જાળવણી માટે વસતીશિક્ષણ કઈ રીતે ઉપયોગી છે ?
  - (૪) વસતીશિક્ષણ અને જાતીયશિક્ષણ વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
  - (૫) જૂથ-ચર્ચા પદ્ધતિનો ઉપયોગ વસતીશિક્ષણના સંદર્ભમાં કઈ રીતે કરશો તે ઉદાહરણ આપી સમજાવો.
  - (૬) વસતીના સ્થળાંતરની ગ્રામ્ય વિસ્તારના સામાજિક-આર્થિક વિકાસ પર થતી અસરોની ચર્ચા કરો.
  - (૭) વસતીવૃદ્ધિના કારણે ઉદ્ભવતી અન્ન-સમસ્યાઓ જણાવો.
- ૩ નીચેની ટૂંકનોંધ 150 થી 180 શબ્દોમાં લખો : (ત્રણમાંથી બે) ૧૦
- (૧) ભારતમાં સાક્ષરતા
  - (૨) વસતી સ્થળાંતર માટેનાં કારણો
  - (૩) વસતી શિક્ષણનું મહત્ત્વ
- ૪ નીચેના પ્રશ્નોના 250 શબ્દોમાં જવાબ લખો : (ત્રણમાંથી બે) ૨૦
- (૧) “ભારત દેશના લોકોના રોગિષ્ઠ સ્વાસ્થ્ય માટે વસતી વધારો જવાબદાર છે” - વિધાનની ચર્ચા કરો.
  - (૨) વસતીશિક્ષણના સામાન્ય અને વિશિષ્ટ હેતુઓ જણાવો.
  - (૩) વસતીવૃદ્ધિની પર્યાવરણ પર અસરો જણાવો.
- ૫ નીચેના નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નોના 350 થી 450 શબ્દોમાં જવાબ લખો : ૩૦
(ત્રણમાંથી બે)
- (૧) વસતીવૃદ્ધિની આર્થિક વિકાસ અને રોજગારી પર થતી અસરોની ચર્ચા કરો.
  - (૨) “સમૂહ માધ્યમો દ્વારા વસતી સભાનતા લાવી શકાય છે.” આ વિધાન માટેના તમારા મંતવ્યો જણાવો.
  - (૩) ભારતમાં ઊંચા જન્મદર માટેનાં કારણો જણાવી જન્મદર ઘટાડવાના ઉપાયો સમજાવો.

ENGLISH VERSION

Instruction : As per the Instruction of no.1 of page no.1.

- 1 (a) Objective type questions : 10
- (i) What is poverty line ?
  - (ii) State the types of migration.
  - (iii) Write the formula of finding death rate.
  - (iv) How much calorie is needed daily by the healthy person ?
  - (v) When was the last census done in India ?
  - (vi) Which university in Gujarat has established population education center ?
  - (vii) Give meaning of environment.
  - (viii) In which year UNO celebrated the first world population conference ?
  - (ix) State one technique of making population education effective.
  - (x) What is the main objective of assignment method ?
- (b) Answer briefly in 30 to 40 words : 10
(answer any 5 out of 7)
- (i) How are newspapers useful for population education ?
  - (ii) What is zero population growth ?
  - (iii) Which educational methods can be used to give population education ?
  - (iv) Explain the concept of environment.
  - (v) Which are very well known public beliefs of population increase ?
  - (vi) How can the attitude of "Small family happy family" be developed ?
  - (vii) What is literacy ?

- 2** Answer briefly in 125 to 150 words : **20**
 (answer any 5 out of 7)
- (i) Discuss the usefulness of radio for population education.
  - (ii) Which activities should be organized for society by a teacher to bring awareness about population education ?
  - (iii) How does population education useful for environment conservation ?
  - (iv) Differentiate " Population education" and 'Sex education'.
  - (v) Exemplify, how can group discussion method be used for population education.
  - (vi) Discuss the effect of population Migration on Social and economic development of Rural area.
  - (vii) State the food problems existing due to population growth.
- 3** Write short notes : (150 to 180 words) (any 2 out of 3) **10**
- (i) Literacy in India
  - (ii) Reasons for Population Migration
  - (iii) Importance of Population Education
- 4** Answer the following questions in 250 words : **20**
 (answer any 2 out of 3)
- (i) "Population growth is responsible for poor health of the people of India."- Discuss the statement.
  - (ii) Give general and specific objectives of population education.
  - (iii) Effects of population growth on environment.
- 5** Answer the following essay type questions in 350 to 450 words : (any two) **30**
- (i) Discuss the effect of population growth on economic development and employment.
  - (ii) "Population awareness can be brought through multimedia." Give your opinion for this statement.
  - (iii) State the reasons of high birth rate in India and explain the remedies to decrease it.

SB-1068

સૂચના : (૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/>
<input type="text" value="B. Ed. (BASIC)"/>	<input type="text"/>
Name of the Subject :	<input type="text"/>
<input type="text" value="ENVIRONMENT EDUCATION (B)"/>	<input type="text"/>
Subject Code No. : <input type="text" value="1"/> <input type="text" value="0"/> <input type="text" value="6"/> <input type="text" value="8"/>	Section No. (1, 2,.....) : <input type="text" value="Nil"/>
Student's Signature	

(૨) જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના એકથી બે વાક્યમાં ઉત્તર લખો : ૧૦
- (૧) પ્રદૂષણ એટલે શું ?
(૨) વનસખ્તાહ ક્યારે ઉજવાય છે ?
(૩) UNESCOનું પૂરું નામ જણાવો.
(૪) ધ્વનિ પ્રદૂષણ એટલે શું ?
(૫) હવાના પ્રદૂષણ માટે જવાબદાર બે કુદરતી સ્ત્રોતના નામ જણાવો.
(૬) જીવાવરણ એટલે શું ?
(૭) પુનઃ પ્રાપ્ય ઉર્જાના સ્ત્રોત જણાવો.
(૮) ગુજરાતનું સૌથી મોટું અભયારણ્ય કયું છે ?
(૯) ગ્રીન હાઉસ વાયુઓ કયા છે ?
(૧૦) પર્યાવરણની મુખ્ય વૈશ્વિક સમસ્યા કઈ છે ?
- (બ) નીચેના પૈકી કોઈપણ પાંચ પ્રશ્નોના જવાબ ૩૦ થી ૫૦ શબ્દોમાં આપો. ૧૦
- (૧) પર્યાવરણ ક્ષેત્રે કાર્ય કરતી બિનસરકારી સંસ્થાનું કાર્ય જણાવો.
(૨) ચીપકો આંદોલન સમજાવો.
(૩) પ્રકૃતિશિક્ષણ શિબિરના હેતુઓ જણાવો.
(૪) ઓઝોન સ્તરમાં ક્ષતિની મનુષ્ય ઉપર થતી અસર જણાવો.
(૫) એસિડ-વર્ષા એટલે શું ?
(૬) ચેરના જંગલો ગુજરાતમાં કયાં જોવા મળે છે ?
(૭) 'જૈવિક વિવિધતા' શબ્દ સમજાવો.
- ૨ નીચેના પૈકી કોઈપણ પાંચ પ્રશ્નોના જવાબ ૧૨૫ થી ૧૫૦ શબ્દોમાં લખો : ૨૦
- (૧) માધ્યમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓ માટે પર્યાવરણ શિક્ષણના હેતુઓ જણાવો.
(૨) પર્યાવરણ અને વિકાસ વચ્ચેના સંબંધની ચર્ચા કરો.
(૩) સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક પર્યાવરણ એટલે શું ?
(૪) વન્ય પ્રાણી સુરક્ષા ધારો ૧૯૭૨ જણાવો.

- (પ) જૈવિક વિવિધતાનું મહત્ત્વ સમજાવો.
 (દ) સમુદ્રની જળ સપાટીમાં વૃદ્ધિની અસર જણાવો.
 (ઝ) પર્યાવરણ સુરક્ષા ધારો-1986 જણાવો.
- ૩ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ટૂંકનોંધ 150 થી 180 શબ્દોમાં લખો : ૧૦
 (૧) સૌરઊર્જા
 (૨) ધરતીકંપની અસરો જણાવો.
 (૩) ભારતમાં વન પશુ-પક્ષીઓના જાળવણી માટેના પ્રોજેક્ટ જણાવો.
- ૪ નીચેના પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ 200 થી 250 શબ્દોમાં આપો : ૨૦
 (૧) કુદરતી સંપત્તિની જાળવણી અને વાજબી ઉપયોગ વિશેના ઉપાયો બતાવો.
 (૨) ગ્રીન હાઉસ ઇફેક્ટની અસરો વિષે ચર્ચા કરો.
 (૩) જૈવિક વિવિધતા બચાવવાના ઉપાયો જણાવો.
- ૫ નીચેના પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ 350 થી 450 શબ્દોમાં લખો : ૩૦
 (૧) હવાના પ્રદૂષણ થવાનાં કારણો અને ઉપાયોની વિગતે ચર્ચા કરો.
 (૨) પર્યાવરણના ઘટક મૃદાવરણ અને જલાવરણની વિગતે ચર્ચા કરો.
 (૩) પર્યાવરણ જાગૃતિ માટે શાળાકક્ષાએ યોજવામાં આવતા કાર્યક્રમોની ચર્ચા કરો.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) As per the Instruction no.1 of page no.5.
 (2) Numbers given on right side indicate marks of question.

- 1 (a) Answer the following questions in one or two sentences : 10
 (i) What is the pollution ?
 (ii) When is the forest week celebrated ?
 (iii) Give the full name of UNESCO.
 (iv) What is the noise pollution ?
 (v) Give the two names of natural resources the responsible for air-pollution.
 (vi) What is the biosphere ?
 (vii) Give the sources of renewable energy.
 (viii) Which is the biggest sanctuary of Gujarat ?
 (ix) Which are the gases of green-house ?
 (x) What is the main global problem of environment ?

- (b) Answer any **five** of the following questions in about 30 to 50 words : **10**
- (i) State the work of non-government organization for the environment field.
  - (ii) Explain Chipako movement.
  - (iii) Give the objectives of Natural Educational Camp.
  - (iv) Give the effect of ozone-layer depletion on the human being.
  - (v) What is acid-rain ?
  - (vi) Where is seen Mangroes forest in Gujarat ?
  - (vii) Explain the word "Biodiversity".
- 2** Answer any **five** of the following questions in about 125 to 150 words : **20**
- (i) Give the objectives of environment education for secondary school students.
  - (ii) Discuss the relationship between environment and progress.
  - (iii) What is the social and cultural environment.
  - (iv) State the Wild-Life Protection Act 1972.
  - (v) Explain importance of biodiversity.
  - (vi) State the effect of increase sea water level.
  - (vii) State the Environment Protection Act 1986.
- 3** Answer any **two** of the following short notes in about 150 to 180 words : **10**
- (i) Solar energy
  - (ii) State the effects of earthquake
  - (iii) State the project conservation of forest animal-birds in India.
- 4** Answer any **two** of the following questions in about 200 to 250 words : **20**
- (i) Give the solution of natural resource conservation and reasonable use.
  - (ii) Discuss the impact of green house effects.
  - (iii) Give the solution to save biodiversity.
- 5** Answer any **two** of the following questions in about 350 to 450 words : **30**
- (i) Discuss the causes and solution of air pollution.
  - (ii) Discuss the element of environment Lithosphere and Hydrosphere.
  - (iii) Discuss to arrangement of the programmes of environment awareness arranged at school level.

SB-1069

સૂચના :

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/>
<input type="text" value="B. Ed. (BASIC)"/>	<input type="text"/>
Name of the Subject :	<input type="text"/>
<input type="text" value="EDUCATIONAL ADMINISTRATION & MANAGEMENT (C)"/>	<input type="text"/>
Subject Code No. : <input type="text" value="1"/> <input type="text" value="0"/> <input type="text" value="6"/> <input type="text" value="9"/>	Section No. (1, 2,.....) : <input type="text" value="Nil"/>
Student's Signature	

૧ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં જવાબ આપો. ૧૦

- (૧) “વ્યવસ્થાપન એ અન્ય પાસે કામ લેવાની કળા છે.” એવું કોણે કહ્યું હતું ?
- (૨) શાળા નિરીક્ષણનો મુખ્ય હેતુ શો છે ?
- (૩) પ્રત્યાયન શબ્દ કયા મૂળ લેટિન શબ્દ પરથી આવ્યો છે ?
- (૪) શાળા વ્યવસ્થાપનના મુખ્ય કેટલા અભિગમો છે ?
- (૫) મોકલવેરે નિયમન પ્રક્રિયાના કેટલા સોપાનો સૂચવ્યા છે ?
- (૬) નિર્ણય લેવા માટેનો કોઈપણ એક આધાર જણાવો.
- (૭) IASE નું પૂરું નામ જણાવો.
- (૮) ગુજરાત રાજ્યમાં માધ્યમિક શિક્ષણધારો ક્યારે પસાર થયો ?
- (૯) શાળાની વૃદ્ધિ અને વિકાસ માટેના કોઈપણ બે સ્ત્રોતોના નામ આપો.
- (૧૦) ગુજરાતમાં ઉચ્ચ શિક્ષણ કમિશનરની કચેરી ક્યાં આવેલી છે ?

(બ) નીચેનામાંથી ગમે તે પાંચના ટૂંકમાં જવાબ લખો : ૧૦

- (૧) પ્રશાસન માટે અગત્યના પાસાંઓ કયા છે ?
- (૨) નિરીક્ષણ અને અધિક્ષણ વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરો.
- (૩) પ્રત્યાયન પ્રક્રિયા સંદર્ભે પ્રતિપોષણ એટલે શું ?
- (૪) સંઘર્ષના ઉદ્ગ્રાતા તરીકે આચાર્યે કઈ ભૂમિકા ભજવવાની હોય છે ?
- (૫) અંકુશ વ્યવસ્થાપન એટલે શું ?
- (૬) માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડના બે કાર્યો જણાવો.
- (૭) GCERT ની સ્થાપના પાછળના મુખ્ય બે હેતુઓ જણાવો.

- ૨ નીચેનામાંથી ગમે તે પાંચના મુદ્દાસર જવાબ લખો : ૨૦
- (૧) શૈક્ષણિક પ્રશાસનમાં શિક્ષકની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.
  - (૨) અધિક્ષણની મર્યાદાઓ જણાવો.
  - (૩) શાળા વ્યવસ્થાપનમાં પ્રત્યાયન સામેના અવરોધો દૂર કરવાના ઉપાયો જણાવો.
  - (૪) દેખરેખમાં આચાર્યની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.
  - (૫) સહકાર્યકર્તાઓના વિકાસ માટેના કાર્યક્રમોનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.
  - (૬) જિલ્લા કક્ષાએ માધ્યમિક શિક્ષણનો વહીવટ કેવી રીતે થાય છે ?
  - (૭) આચાર્યના મુખ્ય કાર્યો જણાવો.
- ૩ નીચેનામાંથી ગમે તે બે પર ટૂંકનોંધ લખો : ૧૦
- (૧) પ્રત્યાયનની પદ્ધતિઓ
  - (૨) સમન્વય અને વિકાસ
  - (૩) સ્ટાફના મનોધૈર્ય સંદર્ભે આચાર્યની ભૂમિકા.
- ૪ નીચેનામાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના સવિસ્તર જવાબ આપો : ૨૦
- (૧) શાળા સંચાલનમાં આચાર્યની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.
  - (૨) શાળા સંચાલનનો સામાજિક ન્યાય અને ખર્ચલાભ અભિગમ સમજાવો.
  - (૩) પ્રત્યાયનની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો. શાળા વ્યવસ્થાપનમાં પ્રત્યાયનના અવરોધો સમજાવો.
- ૫ નીચેનામાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના વિસ્તૃત જવાબ લખો : ૩૦
- (૧) શૈક્ષણિક વ્યવસ્થાપનની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો. શૈક્ષણિક વ્યવસ્થાપન અને શૈક્ષણિક પ્રશાસન વચ્ચેનો ભેદ સમજાવો. શૈક્ષણિક વ્યવસ્થાપનમાં શિક્ષકની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.
  - (૨) વિદ્યાર્થીઓની ગેરશિસ્તનાં કારણો જણાવો. વિદ્યાર્થીઓની ગેરશિસ્ત દૂર કરવાના ઉપાયો ચર્ચો.
  - (૩) રાજ્ય કક્ષાએ શિક્ષણના નિયંત્રણનું સમીક્ષાત્મક વિશ્લેષણ કરો.

ENGLISH VERSION

Instruction : As per the Instruction no.1 of page no. 8.

- 1 (a) Answer the following questions in one sentence : **10**
- (i) "Management is an art of taking work from others."
Who said so ?
  - (ii) What is the main aim of school supervision ?
  - (iii) From which latin word the word communication is derived ?
  - (iv) How many approaches are there of school management ?
  - (v) How many steps are suggested by Mockler for control process ?
  - (vi) Mention any one base for taking decision.
  - (vii) Give full form of IASE.
  - (viii) When secondary education regulation passed in Gujarat State ?
  - (ix) Give name of any two resources for the growth and development of school.
  - (x) Where the office of Higher Education Commissioner is located in Gujarat ?
- (b) Answer briefly any **five** of the following : **10**
- (i) What are the important aspects of school administration ?
  - (ii) Clarify the difference between supervision and inspection.
  - (iii) What is feed back with reference to communication process ?
  - (iv) Which role principal has to play as an initiator of the conflict ?
  - (v) What is control management ?
  - (vi) Mention two functions of secondary education board.
  - (vii) Mention two aims of establishment of GCERT.

- 2** Answer briefly any **five** of the following : **20**
- (i) Clarify the role of teacher in educational administration.
  - (ii) Mention the limitations of inspection.
  - (iii) Mention the remedies to remove the barriers of communication in school management.
  - (iv) Clarify the role of principal in monitoring.
  - (v) Clarify the nature of staff development programme.
  - (vi) How secondary education is being administered at district level ?
  - (vii) Mention main functions of principal.
- 3** Write short notes on any **two** of the following : **10**
- (i) Methods of communication
  - (ii) Co-ordination and growth
  - (iii) Role of principal with reference to moral of staff.
- 4** Write in detail any **two** of the following : **20**
- (i) Clarify the role of principal in school management.
  - (ii) Explain the social justice and cost benefit approach of school management.
  - (iii) Clarify the concept of communication. Explain the barriers of communication in school management.
- 5** Answer in detail any **two** of the following : **30**
- (i) Clarify the concept of school management. Explain the difference between school management and school administration. Clarify the role of teacher in school management.
  - (ii) Mention the reasons of indiscipline in students. Discuss the remedies to remove indiscipline in students.
  - (iii) Analyse the control of education in the state critically.

SB-1070

સૂચના :

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fillup strictly the details of signs on your answer book.

Name of the Examination :
B. Ed. (BASIC)

Name of the Subject :
EDUCATIONAL & MENTAL MEASUREMENT (D)

Subject Code No. : 1 0 7 0 Section No. (1, 2.....): Nil

Seat No. :

Student's Signature

૧ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર એક વાક્ય અથવા શબ્દમાં લખો : ૧૦

- (૧) માપનના પ્રકાર જણાવો.
- (૨) ઓળખ અંક એટલે શું ?
- (૩) સ્મૃતિ કસોટીના બે પ્રકારો જણાવો.
- (૪) છૂટા પ્રાપ્તિાંકો પરથી વિચલન શોધવાનું સૂત્ર જણાવો.
- (૫) સમધારણ વક્રેખાનો આકાર જણાવો.
- (૬) પ્રમાણભૂત પ્રાપ્તિાંકોનાં પ્રકાર જણાવો.
- (૭) પ્રતિભાશાળી માણસોનો બુદ્ધિ આંક જણાવો.
- (૮) બુદ્ધિ આંક શોધવાનું સૂત્ર જણાવો.
- (૯) ગુજરાતમાં તૈયાર થયેલી બે બુદ્ધિકસોટીનાં નામ આપો.
- (૧૦) મુલાકાતનાં પ્રકારો જણાવો.

(બ) નીચેના પ્રશ્નોનાં ઉત્તર 30 થી 40 શબ્દોમાં લખો : ૧૦

- (૧) મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીના બે ઉપયોગો જણાવો.
- (૨) મધ્યસ્થનો એક ઉપયોગ અને એક મર્યાદા જણાવો.
- (૩) તમે પસંદ કરેલી પદ્ધતિમાં સંબંધઘટાયક કસોટીનું એક ઉદાહરણ આપો.
- (૪) એક સ્પર્ધામાં 60 સ્પર્ધકોમાં મોનાનો ક્રમાંક 12મો છે. તો તેનો પ્રતિશત ક્રમાંક શોધી અર્થઘટન કરો.
- (૫) સતત અને અસતત ચલ એટલે શું ?
- (૬) થોર્ન ડાઈકના મતે બુદ્ધિનાં પરિમાણો જણાવો.
- (૭) મુલાકાત દ્વારા વ્યક્તિના કયા કયા ગુણો જાણી શકાય?

- ૨ નીચેના પ્રશ્નોનાં 125 થી 150 શબ્દોમાં ઉત્તર લખો : (ગમે તે પાંચ) ૨૦
- (૧) મૂલ્યાંકનની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
- (૨) ઓળખમાપ પદ્ધતિ સમજાવો.
- (૩) નીચે આપેલા છૂટાં પ્રાપ્તાંકો પરથી સાચો બહુલક શોધો :
20, 22, 24, 27, 28, 20, 20, 25
- (૪) સિદ્ધિક્સોટીની સંકલ્પના સમજાવો.
- (૫) શતાંસ્થની સંકલ્પના સોદાહરણ સ્પષ્ટ કરો.
- (૬) બુદ્ધિક્સોટીના પ્રકારો જણાવી, કોઈ એક પ્રકાર વિશે વિસ્તારથી સમજાવો.
- (૭) ક્રમમાપદંડ એટલે શું ? ક્રમમાપદંડના પ્રકારો ઉદાહરણસહ સમજાવો.

- ૩ નીચેના પર 150 થી 180 શબ્દોમાં ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) ૧૦
- (૧) સમધારણ વક્રેખાનાં લક્ષણો.
- (૨) અનાત્મલક્ષી કલમોનાં પ્રકારો.
- (૩) વ્યક્તિત્વમાપન ક્સોટીની સંકલ્પના અને મર્યાદાઓ.

- ૪ નીચેના પ્રશ્નોના આશરે 250 શબ્દોમાં ઉત્તર લખો : (ગમે તે બે) ૨૦
- (૧) ક્સોટીની વિશ્વસનીયતા શોધવાની રીતો જણાવી કોઈ એક રીત વિશે સવિસ્તર સમજાવો.
- (૨) અભિયોગ્યતા ક્સોટી અને વ્યક્તિત્વમાપન ક્સોટીનો ઉપયોગ વિસ્તારથી સમજાવો.
- (૩) નીચે આપેલા આવૃત્તિ વિસ્તરણ પરથી 60મું શતાંસ્થ શોધો.

વર્ગ	1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	કુલ
આવૃત્તિ	3	6	8	12	17	15	11	7	4	2	85

- ૫ નીચેના પ્રશ્નોના 350 થી 450 શબ્દોમાં ઉત્તર લખો : (ગમે તે બે) ૩૦
- (૧) નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નોની ચર્ચા નીચેના મુદ્દાઓને ધ્યાનમાં રાખી કરો :
- સારા નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નોનાં લક્ષણો
  - નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નોના લાભ અને મર્યાદાઓ

(ર) નીચે આપેલા આવૃત્તિ વિસ્તરણ પરથી મધ્યક અને મધ્યસ્થ શોધો :

વર્ગ	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84
આવૃત્તિ	1	2	2	10	15	27	34	28

85-89	90-94	95-99	100-104	105-109	110-114	N
34	18	13	10	4	2	200

(૩) બુદ્ધિક્ષોટી અંગેના નીચેના સિદ્ધાંતોની સવિસ્તર નોંધ તૈયાર કરો :

- સ્પિયરમેનનો સિદ્ધાંત
- થર્સ્ટનનો સિદ્ધાંત

ENGLISH VERSION

Instruction : As per the Instructions no.1 of page no.12.

- 1 (a) Answer the following questions in one sentence or word : 10
- (i) State the type of measurement.
  - (ii) What is nominal scale ?
  - (iii) State the type of recall test.
  - (iv) State the formula to find standard deviation.
  - (v) State the shape of normal probability curve.
  - (vi) State the type of standard score.
  - (vii) State the I.Q. of genius persons.
  - (viii) State the formula to find I.Q.
  - (ix) Give the two names of I.Q. test prepared in Gujarat.
  - (x) State the type of interview.

- (b) Answer the following questions in 30 to 40 words : **10**
(any **five**)
- (i) Mention the two uses of psychological test.
  - (ii) Mention one use and one limitation of median.
  - (iii) Give one illustration of analogy test from the method selected by you.
  - (iv) In a competition, Mona obtained 12th score among 60 participants then find her percentile rank and interpret.
  - (v) What are continuous and discrete variables ?
  - (vi) State the three dimensions of I.Q. as per Thorndike.
  - (vii) Which traits can be observed through interview ?
- 2** Answer the following questions in 125 to 150 words : **20**
(any **five**)
- (i) Clarify the concept of evaluation.
  - (ii) Explain nominal method.
  - (iii) Find true mode from the following scores :
20, 22, 24, 27, 28, 20, 20, 25
  - (iv) Explain the concept of achievement test.
  - (v) Clarify the concept of percentile with illustration.
  - (vi) State the types of I.Q. test and explain in detail any one of it.
  - (vii) What is rating scale ? Explain the rating scale with illustration.
- 3** Write short notes in 150 to 180 words on the following : **10**
(any **two**)
- (i) Characteristics of normal probability curve.
  - (ii) Types of objective type test.
  - (iii) Concept and limitations of personality test.

4 Answer the following questions in 250 words 20

approximately : (any two)

- (i) State the methods of find the reliability and explain in detail any one method.
- (ii) Explain the uses of aptitude test and personality test in detail.
- (iii) Find P_{60} from the following frequency distribution table :

Class	1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	Total
Frequency	3	6	8	12	17	15	11	7	4	2	85

5 Answer the following questions in 350 to 450 words : 30

(any two)

- (i) Discuss the essay type question in context to the following points.
  - Characteristics of good essay type questions.
  - Merits and limitations of essay type questions.
- (ii) Find mean and median from the following distribution table.

Class	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84
Frequ.	1	2	2	10	15	27	34	28

85-89	90-94	95-99	100-104	105-109	110-114	N
34	18	13	10	4	2	200

- (iii) Prepare the notes on the principles of I.Q. test of the following :
  - Spearman's Principle
  - Therston's Principle.

SB-1071

સૂચના :

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.		Seat No.:	
Name of the Examination :		<input type="text"/>	
B. Ed. (BASIC)		<input type="text"/>	
Name of the Subject :		<input type="text"/>	
CAREER INFORMATION IN CAREER GUIDANCE (E)		<input type="text"/>	
Subject Code No.:		Section No. (1, 2,.....):	
1 0 7 1		Nil	
		Student's Signature	

- ૧ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના 10 થી 15 શબ્દોમાં ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૧૦
- (૧) શૈક્ષણિક અને વ્યાવસાયિક માર્ગદર્શન માટે ઉપયોગી કોઈપણ ચાર સાહિત્યનાં નામ આપો.
- (૨) કારકિર્દી માર્ગદર્શન કોના દ્વારા અપાવું જોઈએ ?
- (૩) સમૂહ માર્ગદર્શન એટલે શું ?
- (૪) કારકિર્દી માર્ગદર્શનમાં બિનસરકારી સંસ્થાના નામ આપો.
- (૫) કારકિર્દી સંશાધન કેન્દ્રની સ્થાપના ક્યારે થઈ ?
- (૬) કારકિર્દી વિકાસ એટલે શું ?
- (૭) માર્ગદર્શનના વિવિધ પ્રકારો જણાવો.
- (૮) કારકિર્દી માહિતી એકત્રીકરણની વિવિધ પદ્ધતિઓનાં નામ લખો.
- (૯) વૈયક્તિક માર્ગદર્શન માટેની ચાર સમસ્યાઓ જણાવો.
- (૧૦) ઉચ્ચતર માધ્યમિક તબક્કે માર્ગદર્શન સેવાઓ શા માટે મહત્ત્વ ધરાવે છે ?
- (બ) નીચેના પ્રશ્નોના 30 થી 40 શબ્દોમાં જવાબ લખો : (ગમે તે પાંચ) ૧૦
- (૧) કારકિર્દી પ્રમાણ માટેની વિવિધ પ્રવિધિઓનાં નામ લખો.
- (૨) અનુકાર્ય દરમ્યાન કઈ કઈ બાબતો પર સવિશેષ ધ્યાન આપવું જોઈએ ?
- (૩) કારકિર્દી દિનની ઉજવણીમાં ઊભી થતી મુશ્કેલીઓ જણાવો.
- (૪) એન્જિનીયર તરીકેની કારકિર્દી વિકસાવવા માગતા ધોરણ-૯ના હેત્વીબેને શું કરવું જોઈએ ?
- (૫) કારકિર્દી માર્ગદર્શનની રીતથી થતા બે ફાયદા-ગેરફાયદા લખો.
- (૬) પ્રાથમિક કક્ષા માટે શૈક્ષણિક તક વિશેની કોઈપણ બે માહિતી જણાવો.
- (૭) કારકિર્દી માર્ગદર્શનમાં સરકાર શું કરી શકે ?

- ૨ નીચેના પ્રશ્નોના 125 થી 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો : (ગમે તે પાંચ) ૨૦
- (૧) વૈયક્તિક માર્ગદર્શન એટલે શું ? તેનું મહત્ત્વ જણાવો.
  - (૨) કારકિર્દી આયોજન શા માટે જરૂરી છે ?
  - (૩) માર્ગદર્શનની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
  - (૪) 'કારકિર્દી વર્તુળ' અંતર્ગત કઈ કઈ પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરશો ?
  - (૫) પ્રાપ્ત કારકિર્દી માહિતીનો માર્ગદર્શનમાં કેવી રીતે ઉપયોગ કરશો ?
  - (૬) માર્ગદર્શન પ્રવૃત્તિમાં શાળાના આચાર્યની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.
  - (૭) માધ્યમિક કક્ષાએ માર્ગદર્શન સેવાઓ મનોવૈજ્ઞાનિક રીતે શા માટે આપવી જોઈએ ?
- ૩ નીચેના પ્રશ્નોની 150 થી 180 શબ્દોમાં ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) ૧૦
- (૧) માર્ગદર્શકનાં લક્ષણો
  - (૨) 'કારકિર્દી-સમાહ' અંતર્ગત શિક્ષક તરીકેના કાર્યક્રમો
  - (૩) શિક્ષણમાં માર્ગદર્શનના અભાવે ઊભી થતી સમસ્યાઓ.
- ૪ નીચેના પ્રશ્નોના 250 શબ્દોમાં જવાબ લખો : (ગમે તે બે) ૨૦
- (૧) શિક્ષક તરીકે તમે કારકિર્દી પ્રદર્શનનું આયોજન અને અમલીકરણ કઈ રીતે કરશો ?
  - (૨) શાળા માટે જરૂરી ભાવિ માર્ગદર્શન કાર્યક્રમોની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.
  - (૩) માર્ગદર્શન સેવાનાં ધ્યેયોની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.
- ૫ નીચેના પ્રશ્નોનાં 350 થી 450 શબ્દોમાં જવાબ લખો : (ગમે તે બે) ૩૦
- (૧) શૈક્ષણિક માર્ગદર્શન અને વ્યાવસાયિક માર્ગદર્શન વચ્ચેનો ભેદ વિસ્તૃત રીતે ચર્ચો.
  - (૨) માર્ગદર્શન ક્ષેત્રમાં ચાલતી સંસ્થાઓના પ્રકાર જણાવી તેમના નામ અને કાર્યક્ષેત્ર જણાવો.
  - (૩) કારકિર્દી માહિતીના વિવિધ સ્ત્રોતો જણાવી માહિતી એકત્રીકરણ અને વર્ગીકરણ પદ્ધતિની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

ENGLISH VERSION

Instruction : As per the Instructions no.1 of page no.17.

1 (a) Answer the following questions in 10 to 15 words : **10**

- (i) Write names of any four literature about educational and vocational guidance.
- (ii) By whom should the career guidance be given ?
- (iii) What is mass guidance ?
- (iv) Give names of Non-government institutions giving career guidance.
- (v) When was the career resource centre established ?
- (vi) What is career advancement ?
- (vii) Write the types of guidance.
- (viii) Write names of different methods of collecting career information.
- (ix) Write four problems related to personal guidance.
- (x) Why are guidance services important at higher secondary level ?

(b) Answer the following questions in 30 to 40 words : (any **five**) **10**

- (i) Write different names of techniques of career expansion.
- (ii) Which things should be taken care of especially during implementation ?
- (iii) Obstacles in the way of the celebration of 'Career Day' ?
- (iv) What should Hetviben of std-9 do to develop career as an engineer ?
- (v) Write two merits and two demerits of the method of career guidance.
- (vi) Give two informations regarding education opportunity at primary level.
- (vii) What can the government do for career guidance ?

- 2** Answer the following questions in 125 to 150 words : **20**
(any **five**)
- (i) What is personal guidance ? Show its importance.
  - (ii) Why is " Career Planning" necessary ?
  - (iii) Clarify the concept of guidance.
  - (iv) Which activities should be taken under "Career Centre" ?
  - (v) How will you use the available " Career information" in guidance ?
  - (vi) Role of the school principal in guidance activity.
  - (vii) Why should career services be provided in psychological way (manner) at secondary level ?
- 3** Write short notes in 150 to 180 words : (any **two**) **10**
- (i) Characteristics of Guide
  - (ii) Programmes to be done by the teacher under 'Career Week'.
  - (iii) Problems arising due to lack of guidance in education.
- 4** Answer the following questions in 250 words : (any **two**) **20**
- (i) How will you organize career exhibition and implement that as a teacher ?
  - (ii) Discuss in detail the programmes of future guidance for school.
  - (iii) Discuss in detail the objectives of 'Guidance Services'.
- 5** Answer the following essay type questions in 350 to 450 words : (any **two**) **30**
- (i) Discuss in detail differentiating between educational and vocational guidance.
  - (ii) Write the types of organization, their names in the area of guidance and their scope.
  - (iii) Discuss in detail different career information resources, data collection and classification method.

SB-1072

સૂચના :

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fillup strictly the details of signs on your answer book.

Name of the Examination :
B. Ed. (BASIC)

Name of the Subject :
TEACHING OF VALUES (SPECIAL) (F)

Subject Code No. : 1 0 7 2 Section No. (1, 2,.....) : Nil

Seat No. :

Student's Signature

- ૧ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર એક વાક્યમાં લખો : ૧૦
- (૧) સમાજશાસ્ત્રી શેના મૂલ્યને કેન્દ્રમાં રાખીને કર્તવ્ય નિભાવે છે ?
- (૨) કાકા સાહેબે મૂલ્યને શેની સાથે જોડ્યું છે ?
- (૩) વ્યક્તિની શારીરિક જરૂરિયાત સાથે સંબંધિત મૂલ્યોના ધ્યેયને કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?
- (૪) વિદ્યાર્થીઓની મૂલ્યનિષ્ઠાનું એક ઉદાહરણ આપો.
- (૫) અસ્થિર મૂલ્યોનું કોઈ એક ઉદાહરણ આપો.
- (૬) મૂલ્ય પ્રત્યક્ષીકરણ થયું હોય તેવી એક બાબત જણાવો.
- (૭) મૂલ્યો વચ્ચે સંવાદિતા કોણ સ્થાપી શકે ?
- (૮) એક આર્થિક અનિષ્ટનું ઉદાહરણ આપો.
- (૯) મૂલ્યો વચ્ચે થતા આંતરસંઘર્ષ માટે જવાબદાર એક પરિબળ જણાવો.
- (૧૦) મૂલ્ય વગરના જીવન માટેનો એક શબ્દ આપો.
- (બ) 30 થી 40 શબ્દોમાં ટૂંકમાં જવાબ આપો : (સાતમાંથી કોઈપણ પાંચ) ૧૦
- (૧) મૂલ્યની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
- (૨) મૂલ્યોના વિવિધ પ્રકારો જણાવો.
- (૩) વહીવટી કર્મચારીના કોઈ એક વર્તનની મૂલ્યનિષ્ઠાનું મૂલ્યાંકન રજૂ કરો.
- (૪) 'મૂલ્યોનો વિકાસ આજીવન ઘટના છે.' કેવી રીતે ?
- (૫) કોઈ બે મૂલ્યો વચ્ચેનો આંતરસંઘર્ષ દૂર કરવાનો ઉપાય જણાવો.
- (૬) કોઈપણ ચાર નૈતિક અનિષ્ટો જણાવો.
- (૭) જૈવિક મૂલ્યોના ચાર ધ્યેય જણાવો.

- ૨ 125 થી 150 શબ્દોમાં ટૂંકમાં ઉત્તર લખો : (સાતમાંથી કોઈ પણ પાંચ) ૨૦
- (૧) મૂલ્ય શિક્ષણના સ્વરૂપો જણાવી તેમાંથી એકની સમજ આપો.
- (૨) મૂલ્યોના મનોવૈજ્ઞાનિક ધ્યેયો જણાવો.
- (૩) મૂલ્યોની સ્થિતિનો ટૂંકમાં ખ્યાલ આપો.
- (૪) ધાર્મિક નકારાત્મક મૂલ્યો અને અનિષ્ટો ટૂંકમાં જણાવો.
- (૫) શિક્ષણ દ્વારા મૂલ્ય સંવાદિતા લાવવાનું એક ઉદાહરણ આપો.
- (૬) 'શિક્ષણના એક આંતરિક ભાગ તરીકે મૂલ્ય શિક્ષણ'ની સ્પષ્ટતા કરો.
- (૭) શિક્ષકની મૂલ્યનિષ્ઠાનું મૂલ્યાંકન કેવી રીતે કરશો ?
- ૩ 150 થી 180 શબ્દોમાં ટૂંકનોંધ લખો : (ત્રણમાંથી કોઈપણ બે) ૧૦
- (૧) મૂલ્યોના પર્યાવરણીય ધ્યેયો
- (૨) શિક્ષણ દ્વારા અનિષ્ટોનું ઉચ્છેદન
- (૩) મૂલ્યોના વિકાસની વૈયક્તિક પ્રક્રિયા
- ૪ 250 શબ્દોમાં જવાબ આપો : (ત્રણમાંથી કોઈપણ બે) ૨૦
- (૧) વર્તમાન સંજોગોમાં સંચાલકોની મૂલ્યનિષ્ઠાના મૂલ્યાંકનની જરૂરિયાત શા માટે છે ? તે કેવી રીતે કરશો ?
- (૨) મૂલ્ય પ્રત્યક્ષીકરણના સ્તરોની ચર્ચા કરો.
- (૩) વિદ્યાર્થીઓના વિકાસમાં વાલીઓની મૂલ્યનિષ્ઠાની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.
- ૫ 350 થી 450 શબ્દોમાં વિસ્તૃત જવાબ લખો : (ત્રણમાંથી કોઈપણ બે) ૩૦
- (૧) 'મૂલ્ય શિક્ષણ' પર વિસ્તૃત નોંધ તૈયાર કરો.
- (૨) શાળાકક્ષાએ શિક્ષકો, વહીવટી કર્મચારીઓ અને સંચાલકોની મૂલ્યનિષ્ઠાનું સંયોજન થવું જરૂરી છે ? તમારા વિચારો નોંધો.
- (૩) મૂલ્યો વચ્ચેના આંતર સંઘર્ષો પર વિસ્તૃત નોંધ તૈયાર કરો.

ENGLISH VERSION

Instruction : As per the Instruction No. 1 of page No. 21

- 1 (a) Answer the following questions in one sentence each : **10**
- (i) Which value does a sociologist keep in mind while performing his duties ?
  - (ii) With what does Kaka Saheb link values ?
  - (iii) By what name are the objectives of values linked to physical needs of human-beings known ?
  - (iv) Give an example of adherence to values among students.
  - (v) Give one example of dynamic values.
  - (vi) State a case of value realization in practical life.
  - (vii) Who can integrate values ?
  - (viii) Give example of an economic evil.
  - (ix) State one factor responsible for interconflicts of values.
  - (x) Give one word for a life without values.
- (b) Answer briefly in 30 to 40 words : **10**
(answer any 5 out of 7)
- (i) Clarify the concept of values.
  - (ii) State the different types of values.
  - (iii) Show the evaluation of value adherence of the behaviour of management.
  - (iv) 'Developing values is an ongoing process ? How ?
  - (v) Give a remedy for resolving conflicts between any two values.
  - (vi) State any four moral evils.
  - (vii) State four objectives of biological values.

- 2** Answer briefly in 125 to 150 words : **20**
(answer any **5** out of **7**)
- (i) State the forms of value education and explain any one.
  - (ii) Explain the psychological objectives of values.
  - (iii) Explain the status of values in brief.
  - (iv) Explain religious evils and negative values in brief.
  - (v) Give an example for integrating values through education.
  - (vi) Clarify value education as an integral part of education.
  - (vii) How will you evaluate the value adherence of a teacher ?
- 3** Write short notes : (150 to 180 words) **10**
(answer any **2** out of **3**)
- (i) Environmental objectives of values.
  - (ii) Erradicating evils through education.
  - (iii) Value development as an individual process.
- 4** Answer in 260 words : (answer any **2** out of **3**) **20**
- (i) What is the need of evaluating value adherence of employer in present times ? How can it be done ?
  - (ii) Discuss the levels of value realization.
  - (iii) Clarify the role of value adherence of parents in development of students.
- 5** Write answers in detail : (350 to 450 words) **30**
(answer any **2** out of **3**)
- (i) Write a detailed note on 'Value Education.'
  - (ii) Is the value adherence co-ordination of teachers, non-teachers and management of a school necessary. State your views.
  - (iii) Write a detailed note on 'Interconflicts of values'.

SB-1073

સૂચના : (૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fillup strictly the details of signs on your answer book.

Name of the Examination :
B. Ed. (BASIC)

Name of the Subject :
COMPUTER EDUCATION (SPECIAL) (G) (NEW)

Subject Code No. : **1 0 7 3** Section No. (1, 2,.....): **Nil**

Seat No. :

Student's Signature

- (૨) પાંચેય પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૩) જમણી બાજુએ છાપેલા અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.
(૪) બિનજરૂરી લાંબા ઉત્તરો ક્ષતિ ગણાશે.

૧ (અ) નીચેના દરેક પ્રશ્નનો એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો :

૧૦

- (૧) આઈકોન એટલે શું ?
(૨) વોલપેપર એટલે શું ?
(૩) યુ.પી.એસ.નું પૂરું નામ જણાવો.
(૪) વેબસાઈટ શું છે ?
(૫) એન્ટર કીનું કાર્ય જણાવો.
(૬) જીબી નું પૂરું નામ જણાવો.
(૭) એફટીપી નું પૂરું નામ જણાવો.
(૮) ઈ-મેઈલના બે ફાયદા જણાવો.
(૯) માઈક્રોસોફ્ટ વર્ડમા ફાઈલનું એક્સટેન્શન શું થશે ?
(૧૦) એમ.એસ.એક્સલમાં એક વર્કશીટમાં કેટલી રો અને કોલમ હોય છે ?

(બ) ગમે તે પાંચ પ્રશ્નોના 30 થી 40 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો :

૧૦

- (૧) મોડેમની સમજ આપો.
(૨) રેમ અને રોમ વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
(૩) વ્યાખ્યાયિત કરો : મેનુ બટન અને રેડિયો બટન.
(૪) હેલ્પ સિસ્ટમનું મહત્વ જણાવો.
(૫) કન્ટ્રોલ બટન સમજાવો.
(૬) ઈન્ટરનેટના કનેક્શન માટે જરૂરી સાધનો જણાવો.
(૭) એમ.એસ. પેઈન્ટ પ્રોગ્રામ ચાલુ કરવાના પગથિયાં જણાવો.

- ૨ નીચેના પ્રશ્નોના ૧૨૫ થી ૧૫૦ શબ્દોમાં ઉત્તર લખો : (ગમે તે પાંચ) ૨૦
- (૧) સી.પી.યુ.ની વિસ્તૃત સમજ આપો.
  - (૨) શાળામાં કોમ્પ્યુટરના ઉપયોગો જણાવો.
  - (૩) ઈ-મેઇલની કાર્યપ્રણાલી સમજાવો.
  - (૪) યુ.પી.એસ.ની સમજ આપો.
  - (૫) એમ.એસ.વર્ડના શૈક્ષણિક ઉપયોગો જણાવો.
  - (૬) ફોલ્ડર શું છે ? નવું ફોલ્ડર બનાવવાની રીતના સ્ટેપ્સ જણાવો.
  - (૭) એમ.એસ.વર્ડમાં ટેક્ટને એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ ખસેડવાની વિવિધ રીતો જણાવો.
- ૩ નીચેનામાંથી ગમે તે બે પર ટૂંકનોંધ લખો : ૧૦
- (૧) કોમ્પ્યુટર ચાલુ બંધ કરવાની રીતો જણાવો
  - (૨) પ્રિન્ટર સમજાવો.
  - (૩) ઈન્ટરનેટમા જોડાણ કરવાની પદ્ધતિના સ્ટેપ્સ જણાવો.
- ૪ નીચેનામાંથી ગમે તે બેના વિસ્તૃત ઉત્તર લખો : ૨૦
- (૧) કોમ્પ્યુટર વાયરસની વિસ્તૃત સમજ આપો.
  - (૨) પેઈન્ટ બ્રશમાં આવતા અલગ અલગ ડ્રોઈંગ ટુલબાર સમજાવો.
  - (૩) શૈક્ષણિક સોફ્ટવેર શું છે ? તેના પ્રકારો અને ઉદાહરણો આપો.
- ૫ નીચેનામાંથી ગમે તે બેના સવિસ્તર ઉત્તર લખો : ૩૦
- (૧) એમ.એસ.એક્સલમાં માર્કશીટ અને ચાર્ટ બનાવવાની રીતના પગથિયાં સમજાવો.
  - (૨) પાવર પોઈન્ટ પ્રોગ્રામમા કોઈપણ વિષયનો પાઠ કઈ રીતે તૈયાર કરશો તેના વિગતે સ્ટેપ્સ જણાવો.
  - (૩) કોમ્પ્યુટર આધારિત અને પ્રાણાલિગત અધ્યયન પદ્ધતિઓ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.

ENGLISH VERSION

- Instructions :**
- (1) As per the Instruction No. 1 of page No. 25.
  - (2) All five questions are compulsory.
  - (3) Figure to the right indicate marks.
  - (4) Unnecessary long answers will be treated as faulty.

- 1 (a) Answer the following questions in one sentence : 10**
- (i) What is meant by ICON ?
  - (ii) What is meant by WALLPAPER ?
  - (iii) Give the full form of U.P.S.
  - (iv) Define the term : Website.
  - (v) What is the function of ENTER KEY ?
  - (vi) Give the full form of GB ?
  - (vii) Give the full form of FTP ?
  - (viii) Give two advantages of E-mail ?
  - (ix) What is the extension of Microsoft word file ?
  - (x) How many rows and columns are there in each worksheet excel ?
- (b) Answer the following questions in short : (any five) 10**
- (i) Explain : MODEM
  - (ii) Give two differences between RAM and ROM.
  - (iii) Define terms : Menu button and Radio button.
  - (iv) Give the importance of Help system in Window.
  - (v) Explain : Control button.
  - (vi) Give the requirements for getting connected to the INTERNET.
  - (vii) Give the steps for running the MS-Paint Programme.

- 2** Answer briefly in 125 to 150 words : (any **five**) **20**
- (i) Explain : C.P.U.
  - (ii) Explain the uses of computer in school.
  - (iii) Explain the working system of E-mail.
  - (iv) Explain : U.P.S.
  - (v) Give the educational uses of MS-WORD.
  - (vi) What is Folder ? Give the steps for creating New folder.
  - (vii) Give the different methods of moving text one place to another place.
- 3** Write short notes on any **two** of the following : **10**
- (i) Describe the process of computer log on and turn-off
  - (ii) Explain : Printer
  - (iii) Give the steps for getting connected to internet
- 4** Answer the following in 250 words : (any **two**) **20**
- (i) Explain in detail : Computer virus
  - (ii) Explain Drawing Tools in MS Paint Programme
  - (iii) What is educational software ? Discuss the educational software with examples.
- 5** Give the answers in 350 to 450 words : (any **two**) **30**
- (i) Give the steps for creating marksheet and chart in MS-Excell.
  - (ii) Give the steps for making lesson in any subject by using Power Point Programme.
  - (iii) Give the difference between Traditional method and Computer Based education.

SB-1074

સૂચના : (૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/>
<input type="text" value="B. Ed. (BASIC)"/>	<input type="text"/>
Name of the Subject :	<input type="text"/>
<input type="text" value="POST BASIC EDUCATION (SPECIAL) (H)"/>	<input type="text"/>
Subject Code No. : <input type="text" value="1"/> <input type="text" value="0"/> <input type="text" value="7"/> <input type="text" value="4"/>	Section No. (1, 2,.....) : <input type="text" value="Nil"/>
Student's Signature	

- (૨) જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.
(૩) સૂચના પ્રમાણે મુદ્દાસર જવાબ આપવા જરૂરી છે.

૧ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો :

૧૦

- (૧) શિક્ષણનું મહત્ત્વનું અંગ કયું છે ?
- (૨) સહશિક્ષણ એટલે શું ?
- (૩) છાત્રાલયના કોઈ એક પ્રકારનું નામ આપો.
- (૪) ગાંધીજીએ અમદાવાદમાં કયા આશ્રમની સ્થાપના કરી ?
- (૫) બુનિયાદી શિક્ષણની શરૂઆત કયા વર્ષે થઈ હતી ?
- (૬) છાત્રાલયમાં ઉજવાતા રાષ્ટ્રીય તહેવારોના નામ આપો.
- (૭) ગાંધીજીના જીવન પર કઈ કઈ વ્યક્તિઓની અસર થઈ હતી ?
- (૮) સમવાય શબ્દ કોણે આપ્યો છે ?
- (૯) બુનિયાદી શિક્ષણના સિદ્ધાંતનું નામ આપો.
- (૧૦) ઉત્તર બુનિયાદી છાત્રાલયની એક વિશેષતા જણાવો.

(બ) નીચેના પ્રશ્નોના 30 થી 40 શબ્દોમાં જવાબ આપો : (ગમે તે પાંચ)

૧૦

- (૧) પ્રાર્થનામંત્રીની જવાબદારીઓ જણાવો.
- (૨) માતૃભાષા દ્વારા શિક્ષણ એટલે શું ?
- (૩) છાત્રાલય વ્યવસ્થાની સ્થાપના ક્યારે થઈ ?
- (૪) છાત્રાલયમાં સ્વાવલંબનનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
- (૫) છાત્રાલયમાં ઉજવાતા ધાર્મિક તહેવારો જણાવો.
- (૬) ઉદ્યોગ દ્વારા શિક્ષણ એટલે શું ?
- (૭) છાત્રાલયમાં છાત્રનો સર્વાંગી વિકાસ કઈ રીતે થાય છે ?

- ૨ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી પાંચ પ્રશ્નોના જવાબ આપો : ૨૦
- (૧) “ઉત્તર બુનિયાદી છાત્રાલય શિક્ષણનું એક મહત્વનું અંગ છે.” સમજાવો.
- (૨) ગૃહપતિ-ગૃહમાતાના છાત્રો સાથેના આંતર-વ્યવહારો કેવા હોવા જોઈએ ?
- (૩) છાત્રાલયમાં કયા કયા આરોગ્યપ્રદ કાર્યક્રમો રાખી શકાય ?
- (૪) “છાત્રાલયને ચોવીસ કલાકની કેળવણીની સંસ્થા માનવામાં આવે છે.” કઈ રીતે ?
- (૫) છાત્રાલયમાં છાત્રોનો શૈક્ષણિક વ્યવહાર કેવો હોવો જોઈએ ?
- (૬) છાત્રાલયમાં વાંચનાલયનું મહત્વ સ્પષ્ટ કરો.
- (૭) છાત્રાલયમાં સમૂહસફાઈની જરૂરિયાત શા માટે છે ?
- ૩ નીચેનામાંથી બે ટૂંકનોંધ લખો : ૧૦
- (૧) ઉત્તર બુનિયાદી છાત્રાલયની વિશેષતા
- (૨) છાત્રોનું રહેઠાણ (નિવાસસ્થાન)
- (૩) છાત્રાલયમાં સમૂહજીવનની તાલીમ
- ૪ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી બે પ્રશ્નોના મુદ્દાસર જવાબ આપો : ૨૦
- (૧) “છાત્રાલય સમાજને આશીર્વાદ સમાન છે” કઈ રીતે ? સમજાવો.
- (૨) ગૃહપતિ-ગૃહમાતાની જવાબદારીઓ જણાવો.
- (૩) ઉત્તર બુનિયાદી શિક્ષણ અંગેના ભ્રામક ખ્યાલો જણાવી વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.
- ૫ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી બે પ્રશ્નોની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો : ૩૦
- (૧) “છાત્રાલયને ઘર અને કુટુંબની પૂરક સંસ્થા માનવામાં આવે છે.” શા માટે ?
- (૨) ઉત્તર બુનિયાદી છાત્રાલયના પ્રશ્નો અને તેના ઉકેલ વિશે વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.
- (૩) છાત્રાલયમાં મંત્રીમંડળની રચના, મહત્વ અને જવાબદારીઓ વિશે વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) As per the Instruction No. 1 of page No. 29.
(2) Figures to the right indicate marks of question.
(3) It is necessary to answer the questions to the point as per the directed given.

- 1 (a) Give the answers in one sentence : **10**
- (i) Which is the important part of education ?
  - (ii) What is co-education ?
  - (iii) Give the name of one kind of hostel ?
  - (iv) Which ashram was established by Gandhiji in Ahmedabad ?
  - (v) In which year basic education was started ?
  - (vi) Give the names of nation festivals which are celebrated in hostel ?
  - (vii) Who have influenced Gandhiji's life ?
  - (viii) Who gave word 'Samvay' ?
  - (ix) Give the name of the principle of basic education.
  - (x) Give the one speciality of post basic education.
- (b) Answer the following questions in 30 to 40 words : **10**
(any **five**)
- (i) Mention the responsibility of prayer's secretary.
  - (ii) What is meant by education in mother tongue ?
  - (iii) When hostel management was established ?
  - (iv) Mention the meaning of self-reliance in hostel.
  - (v) Mention the religious festivals which are celebrated in hostel.
  - (vi) What is Technical Basic Education ?
  - (vii) How is student's overall development takes place in hostel ?

- 2** Give the answers of any **five** of the following : **20**
- (i) Explain – The Post Basic Education hostel is one important part of Education.
  - (ii) How should be relations between hostel superintendent and students ?
  - (iii) Which health giving programma are organized in hostel ?
  - (iv) How it is meant ? "Hostel is a 24 hours educational institute" ?
  - (v) How should the educational behaviour among students in hostel ?
  - (vi) Give the importance of library in hostel.
  - (vii) Why is group cleanliness needed in hostel ?
- 3** Write short notes on any **two** of the following : **10**
- (i) Describe the speciality of post basic hostel.
  - (ii) Explain the student's dwelling place.
  - (iii) Training of community life in hostel.
- 4** Describe the following questions in 250 words : **20**
- (i) How hostel is a blessing for society ? Explain.
  - (ii) Responsibility of hostel superintendent.
  - (iii) Describe the misleading thinking about Post Basic Education.
- 5** Describe any **two** of the following : **30**
- (i) Why hostel is considered as a supplement of home and family ?
  - (ii) Discuss about Post Basic Hostel's problems and their solution.
  - (iii) Discuss the hostel's student union formation, importance and their responsibilities.